

**SURUNKALI BUYRAK KASALLIGI DIALIZ BOSQICHIDAGI
BEMORLARDA CHAP QORINCHA FUNKSIONAL HOLATINING
EXOKARDIOGRAFIK TAHLILI**

Eshmetova S.I.,

Jabbarov O.O.

*Toshkent tibbiyot akademiyasi 2-son fakultet va gospital terapiya,
nefrologiya va gemodializ kafedrası
O'zbekiston, Toshkent*

Kirish: Dializ terapiyasini boshlagan bemorlarning deyarli yarmida aniq yurak-qon tomir kasalliklari mavjud. Surunkali bosim va hajmning ortiqcha yuklanishi konsentrik yoki eksantrik chap qorincha gipertrofiyasi (CHQG) rivojlanishi bilan chap qorincha qayta tuzilishiga olib keladi. Uzoq muddatli dializ olgan bemorlar orasida yurak-qon tomir kasalliklari o'limning yagona eng muhim sababi bo'lganligi uchun Exokardiografiya bizga bemorlarda yurak disfunktsiyasini erta bosqichda aniqlashga yordam beradi, bu esa ushbu bemorlarni yaxshiroq kuzatish va boshqarishga yordam beradi.

Tadqiqot maqsadi: Ushbu tadqiqotning maqsadi Surunkali buyrak kasalligi (SBK) dializ bosqichidagi bemorlarda chap qorincha funksional holatini exokardiografiya yordamida baholashdan iborat.

Materiallar va tadqiqot usullari: Ushbu maqolada Respublika ixtisoslashtirilgan nefrologiya va buyrak transplantatsiyasi ilmiy-amaliy tibbiyot markazida SBK dializ bosqichidagi yurak qon-tomir asoratlari bo'lgan 190 nafar bemorlarning o'rganish natijalari keltirilgan. Bemorlar ikki guruhga bo'lindi: A guruh: SBK dializ bosqichidagi bemorlar (n=43). B guruh: SBK dializ bosqichidagi yurak qon-tomir asoratlari bo'lgan bemorlar (n=47). Bemorlarning o'rtacha yoshi A guruhda $40,6 \pm 12,35$ yoshni, B guruhda $41,20 \pm 7,32$ yoshni tashkil yetdi. Ikkala guruh ham doimiy usul bilan tuzilgan va O'zbekistonda tug'ilgan va bir-biri bilan hech qanday aloqasi bo'lmagan o'zbek millatiga mansub shaxslarni o'z ichiga olgan. Klinik va diagnostik tekshiruv Toshkent tibbiyot

akademiyasi 2-son fakultet va gospital terapiya kafedrası mutaxassislari tomonidan Respublika ixtisoslashtirilgan nefrologiya va buyrak transplantatsiyasi ilmiy-amaliy tibbiyot markazi gemodializ bo'limida amalga oshirildi. Tadqiqot uchun exokardiografik tekshiruvdan foydalanildi. Har bir guruhdagi bemorlarda chap qorincha funksional holati exokardiografiya yordamida tekshirildi.

Natijalar: Exokardiografik tahlil natijalari quyidagicha:

Sistolik disfunktsiya: Bizning tadqiqotimizda sistolik disfunktsiya SBK bilan og'rigan bemorlarning 24 foizida mavjud edi. Ikki guruh o'rtasidagi aloqa statistik jihatdan ahamiyatli ($p < 0.0001$).

A guruh: CHQOF $55,5 \pm 3,41\%$

B guruh: CHQOF $44,34 \pm 9,84\%$

Diastolik disfunktsiya: Bizning tadqiqotimizda diastolik disfunktsiya SBK bilan og'rigan bemorlarning 58 foizida mavjud edi. Ushbu ikki guruh o'rtasidagi bog'liqlik statistik jihatdan ahamiyatli ($p = 0,033$).

A guruh: E/A nisbati $0,96 \pm 0,3$

B guruh: E/A nisbati $1,29 \pm 0,64$

Ishning keyingi bosqichida SBK bo'lgan bemorlarning miqdoriy ko'rsatkichlari ko'rib chiqildi: kasallikning boshlanish yoshi, kreatinin, va proteinuriya darajasi. Miqdoriy ko'rsatkichlarni tavsiflash uchun ushbu ko'rsatkichlar bo'yicha miqdoriy o'zgaruvchilar ikki guruh o'rtasida mustaqil Mann-Whitney testi yordamida taqqoslandi. Kategorik o'zgaruvchilar son va foizda (%), uzluksiz o'zgaruvchilar esa o'rtacha $\pm$ SO va median sifatida taqdim etilgan. Ma'lumotlarning normalligi Kolmogorov-Smirnov testi bilan tekshirildi.

Xulosa: Surunkali buyrak kasalligi bilan og'rigan bemorlarda chap qorincha sistolik va diastolik disfunktsiyasi sezilarli darajada keng tarqalgan. Sistolik disfunktsiyaning tarqalishi buyrak funksiyasining progressiv pasayishi bilan ortadi. Shuningdek, diastolik disfunktsiyaning tarqalishi surunkali buyrak kasalligining og'irligi oshishi bilan ortadi. Sistolik funksiya (24%) bilan solishtirganda, diastolik disfunktsiya (58%) ko'proq bemorlarda buzilgan, bu diastolik disfunktsiya birinchi navbatda surunkali buyrak kasalligi bo'lgan bemorlarda paydo bo'lishini ko'rsatadi.